

Prakrajiny mého muže Blanka Altová

Mluvit na veřejnosti o obrazech svého muže pro mne není tak snadná záležitost, jak by se snad zdálo, i když přemýšlení o tvorbě jiných je mojí profesí a každodenní praxí. Bolest i radost v dějinách umění je pro mne poselství o minulosti, které se snažím interpretovat – ale s bezpečným odstupem času a s odstupem osobním. V životě s člověkem, který maluje obrazy, prožívám všechno, z čeho ty obrazy pramení, s ním. Obrazy mi sdělují, jak mu je, na co myslí, co si myslí o mně – stejně jako jeho slova, gesta a skutky. Poznám, kdy maluje to, co žije, a kdy maluje to, co by si jen přál. Některé obrazy mi přinášejí radost, potěšení, probouzejí ve mně nové otázky a nové pohledy – na jiné mám vztek nebo mne bolí či z nich mám strach.

Když Jaroslav začal uvažovat o tématu Sedmi posledních Kristových slov, měla jsem obavy, že je to téma příliš konečné, snad i troufalé. Také velice volné. Neprobíhá v jednoznačné dějové linii, na které by se všechna evangelia shodovala. Pořadí sedmi slov a jejich význam je jednou provždy otevřený. Do jaké míry může člověk porozumět vztahu Božího Otce a Syna – Syna, který je zároveň Bohem i člověkem, Syna, který je Otcem předurčen k oběti? Jak vyjádřit ten přesah z každodennosti do věčnosti? Do jaké míry může člověk svůj příběh porovnávat s tím Božím?

Jaroslav ve svém obrazném myšlení používá obrácený postup, než je personifikace. Nedává příběhům nebo pocitům podobu lidské figury, ale převádí je do obrazu krajiny (spíše jakési prakrajiny), v níž jsou v lazurních vrstvách barev na sobě navršeny všechny geologické fáze jejího vývoje: žhavé tekuté magma, vychladlé nehybné a tmavé masivy, tiše proudící voda a vítr a jen na chvíli zastavená zrnka písku. Paměť Země a zároveň i lidí se usazuje ve vrstvách jeho malby a podřizuje se pravidelnému rastru vyššího řádu. Člověk i Bůh je v této krajině naléhavě přítomen, aniž by byl ve své podobě spatřen.

Obdobným způsobem sedimentovaly i obrazy Posledních sedmi slov. Zde to však nebyly vrstvy zemské hmoty, ale vrstvy světelné. Povaha tématu vedla k jeho zobrazení v průzračné krajině naplněné světlem a Božím řádem. Cyklus ještě není dokončen, není zde ani v celku vystaven, je zde zastoupen kresbami, a bylo by tedy předčasné ho hodnotit. I tak sami můžete posoudit, jak je toto téma pro člověka obtížně uchopitelné. Je v něm obsaženo něco, co ani není možné v plné míře pochopit a ocenit. Jak se s tím tedy vyrovnat?

Zatímco já se trápila obavami, že si Jaroslav zahrává s Bohem, on souběžně pracoval na cyklu Drobných zranění, kde si zahrával sám se sebou i s námi okolo. Toho jsem se měla bát, ale já si zprvu ani nevšimla té spojitosti, a až pak najednou jsem uviděla v celé naléhavosti ty neklidné malé krajiny s oděrkami, jizvami a kapkami krve. Obrazy bolestí, které člověk v životě působí i utrží – drobné formátem, ale tíživé v nedohlednosti konečného součtu. Konfrontace množství drobných lidských utrpení s jednou velkou Kristovou obětí.

Jaroslav ve spojitosti se svými obrazy napsal: „Žádná bolest není definitivní. Květy našich stromů umírají s květy panenskými“ – napsal víc, než v té době věděl. Stejně tak maluje víc, než sám někdy tuší. Tehdy bylo jaro a kvetly stromy v naší zahradě, kde jako poslední rozkvétá panenská jablko. Květy našich stromů opravdu zemřely, bylo podivné léto roku 1 a jablko panenka měla červavá jablíčka. V každém muži je Adam i Kristus, tak jako je žena Evou i Marií. Oba platí za jablko svou bolestí.

Úvodní slovo k výstavě v knihkupectví Paseka v Praze 1. listopadu 2001